

Agroturystyka

Tereny wiejskie w Polsce to piękne krajobrazy, czyste powietrze, bogactwo natury, zabytki architektury, regionalna kuchnia, kultura ludowa oraz życzliwi gospodarze. Coraz więcej osób decyduje się na wypoczynek na wsi, w gospodarstwach agroturystycznych. Popyt rodzi podaż, i wielu gospodarzy decyduje się na udostępnienie gościom swoich pomieszczeń. Skutkiem tego jest systematyczny wzrost bazy gospodarstw agroturystycznych.

Agroturystyka obejmuje świadczenie usług turystycznych w czynnych gospodarstwach rolnych, natomiast turystyka wiejska odnosi się do świadczenia usług turystycznych przez gospodarstwa domowe na obszarach wiejskich, które nie prowadzą działalności rolniczej.

Założenie gospodarstwa agroturystycznego nie jest skomplikowane. Uruchomienie takiej działalności wymaga minimum formalności w urzędzie gminy. Bardziej liczy się pomysł na przyciągnięcie turystów i oferowane im atrakcje. Oprócz regionalnej kuchni, bardzo często w ofertach pojawiają się wycieczki bryczką, urządzenie grilla czy też ogniska, sporty wodne, wypożyczanie rowerów itd.

Spore znaczenie ma lokalizacja gospodarstwa agroturystycznego. Planując otwarcie takiej działalności warto wziąć pod uwagę walory otoczenia, które będą magnesem przyciągającym przyjeżdżających.

Najmniej formalności związanych z założeniem gospodarstwa agroturystycznego mają rolnicy, dla których podstawą utrzymania jest uprawa ziemi czy hodowla, a którzy agroturystykę chcą traktować jako dodatkowe źródło dochodu. W tym przypadku ustawa o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz. U. Nr 173 poz. 1807 z późn. zmianami) nie przewiduje obowiązku rejestracji działalności gospodarczej.

Dla podtrzymania dotychczasowej polityki ułatwiania rolnikom nowo rozpoczynającym świadczenie usług agroturystycznych, a także świadczącym te usługi dodatkowo, w ramach działającego gospodarstwa rolnego, w art. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej ustalono, że przepisów tej ustawy nie stosuje się do działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów.

Ograniczenie to ma charakter wyjątku od ogólnej zasady, w związku z czym, powinno być interpretowane w sposób ścisły. W związku z tym, należy określić pojęcia:

- 1) kto jest rolnikiem,
- 2) co oznacza świadczenie usług w gospodarstwie rolnym,
- 3) zakres usług agroturystycznych.

Definicję ustawową rolnika zawiera art. 6 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7 poz. 25 z późn. zm.), zgodnie z którym, przez rolnika rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Posiadaczem jest właściciel lub osoba działająca w przekonaniu, że jest właścicielem (posiadacz samoistny), natomiast posiadaczem zależnym np. dzierżawca, użytkownik czy inna osoba, której prawo do korzystania z posiadanego gospodarstwa wynika z umowy zawartej z właścicielem (posiadacz zależny).

W definicji rolnika pojawia się odwołanie do pojęcia gospodarstwa rolnego, dlatego znaczenie mają definicje gospodarstwa rolnego.

Według art. 55 [3] kodeksu cywilnego, za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz wraz z prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników, uznaje w art. 6 pkt 4 za gospodarstwo rolne każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej, to znaczy produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej, rybnej i leśnej. W art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969) za gospodarstwo rolne dla celów podatku rolnego uważa się obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, gruntów pod zabudowaniami związanymi z prowadzeniem tego gospodarstwa o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha. To znaczy, że suma tych gruntów musi przekraczać 1 ha fizyczny, lub o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu (o którym była mowa powyżej) osoby fizycznej lub osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej.

Każda z przedstawionych wyżej definicji została sformułowana w innym celu dla potrzeb innej ustawy, jednak dla stosowania przepisów o działalności gospodarczej można przyjąć, że gospodarstwo rolne to grunty, budynki, urządzenia i inwentarz faktycznie służący produkcji rolnej.

W konsekwencji, świadczenie usług w gospodarstwie rolnym oznacza świadczenie ich w oparciu o zabudowania, grunty i inne zasoby tego gospodarstwa, bez zmiany ich charakteru i naruszenia podstawowej funkcji zachowania zdolności do produkcji rolnej.

Budynki i obszary o zmienionej trwale funkcji nie mogą być uznane za część gospodarstwa rolnego. Kryterium to jest podstawowe w odniesieniu do innych usług turystycznych, dotyczy zatem np. usług rekreacyjnych, jazdy konnej, przewozów bryczką, wynajmowania łódek, udostępniania łowisk itp.

Natomiast wynajmowanie pokoi oraz sprzedaż posiłków domowych może odbywać się także w oparciu o inne zasoby niż grunty i budynki służące produkcji rolnej, jednak pod warunkiem, że świadczy je rolnik, tzn. osoba prowadząca (realnie) działalność rolniczą, a działalność ta ze względu na jej rozmiar i wyodrębnienie nie spowoduje utworzenia nowego przedsiębiorstwa. Stąd przepisy o podatku dochodowym wyraźnie mówią o wynajmowaniu pokoi w budynku mieszkalnym oraz posiłkach domowych.

Rolnik, który chce wynajmować pokoje na terenie swojego gospodarstwa, miejsca do ustawienia namiotu, a także sprzedawać posiłki domowe lub świadczyć inne usługi związane z pobytem turystów, musi jedynie zgłosić ten fakt w urzędzie gminy, który włączy prowadzone przez niego gospodarstwo agroturystyczne do ewidencji gospodarstw agroturystycznych.

Zwolnienie z obowiązku rejestracji działalności gospodarczej jest jednak uzależnione od spełnienia przez rolnika jednego warunku. Jego baza noclegowa nie może mieć więcej niż pięć pokoi. W przypadku, gdy rolnik wynajmuje np. 6 pokoi, jest to już traktowane jako prowadzenie zwykłej działalności gospodarczej.

Ułatwieniem dla rolników prowadzących działalność agroturystyczną jest fakt, że nie płacą oni podatku dochodowego od osób fizycznych.

Podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany jest na podstawie ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 14 poz. 176 z późn. zm.). Podatek ten z zasady dotyczy każdej osoby fizycznej osiągającej dochody, chyba, że odrębny przepis zwalnia z tego podatku.

Zwolnienie obejmuje w szczególności dochody objęte podatkiem rolnym, a także szereg innych dochodów, np. w turystyce wiejskiej. Art. 21 pkt 43 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych przewiduje zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych dochodów z tytułu wynajmowania pokoi gościnnych przez osoby, które spełniają równocześnie poniższe warunki:

- budynki mieszkalne, w których wynajmowane są pokoje należą do gospodarstwa rolnego; pojęcie gospodarstwa rolnego zgodnie z ustawą o podatku dochodowym jest takie samo jak w art. 1.2. ustawy o podatku rolnym: to obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz, sklasyfikowanych w operatach ewidencyjnych jako użytki rolne, gruntów pod zabudowaniami związanymi z prowadzeniem tego gospodarstwa o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej lub osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, w tym przypadku ustawodawca nie wymaga, aby wynajmujący był czynnym rolnikiem,
- pokoje wynajmują osobom przebywającym na wypoczynku, oznacza to, że zwolnienie nie dotyczy wynajmowania pokoi na stałe, wynajmowania robotnikom sezonowym, podnajmowania mieszkań i itp.; w takich sytuacjach, gdy najemcą nie jest osoba przebywająca na wypoczynku, należy sporządzić umowę najmu, z której czynsz będzie opodatkowany na tzw. zasadach ogólnych lub w sposób zryczałtowany, o czym poniżej,
- wynajmowane pokoje znajdują się w budynkach mieszkalnych; nie podlegają zwolnieniu z podatku dochody uzyskane z wynajmowania domków turystycznych, a także pomieszczeń w budynkach np. gospodarczych, adaptowanych na cele usługowe; budynek ma charakter mieszkalny, jeżeli jest decyzja administracyjna, dopuszczająca go do użytkowania jako mieszkalny lub jeżeli pełni funkcję mieszkalną np. są w nim zameldowani stali mieszkańcy,
- budynki mieszkalne, w których wynajmowane są pokoje muszą być położone na terenach wiejskich, tzn. poza granicami administracyjnymi miast, jeżeli budynek położony jest w mieście, nie ma znaczenia fakt, że należy on do gospodarstwa rolnego oraz że jego właściciel jest rolnikiem, z tytułu wynajmowania w takim budynku zwolnienie z podatku nie przysługuje; dla przykładu, jeżeli ktoś prowadzi gospodarstwo rolne położone poza granicami miasta, ale sam mieszka w mieście i tam wynajmuje pokoje, nie ma prawa do zwolnienia z podatku, natomiast gdyby w tym gospodarstwie położonym na wsi dysponował budynkiem mieszkalnym, mógłby wynajmować w nim pokoje korzystając ze zwolnienia, nawet gdyby sam mieszkał w innym budynku położonym w mieście,

- liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza pięciu; do tej liczby wlicza się jedynie pokoje oddawane do wyłącznej dyspozycji gości, bez jadalni, bawialni, werandy itp. pomieszczeń ogólnie dostępnych; pokojem jest pomieszczenie samodzielne, nawet jeżeli posiada połączenie dodatkowymi drzwiami z innym pomieszczeniem; jeżeli ktoś wynajmuje więcej np. siedem pokoi, to nie może uznać dochodu z pierwszych pięciu za zwolniony z podatku, a z pozostałych dwóch za opodatkowany – powinien opodatkować wszystkie pokoje; ale nie ma obowiązku wynajmowania wszystkich posiadanych, nawet wolnych, pokoi – decyzja należy do wynajmującego; zwolnienie nie obejmuje odrębnie opłacanego wynajmu miejsca pod ustawienie przyczep i namiotów, także w obrębie działki siedliskowej, a tym bardziej odrębnych pól namiotowych.

Zwolnienie przysługuje każdemu, kto spełnia te warunki, nawet jeżeli osiąga dodatkowe dochody z innego tytułu. Zwolnienie obejmuje także dochody uzyskane z tytułu wyżywienia gości mieszkających w wynajmowanych pokojach.

Dochody zwolnione w tej sytuacji z opodatkowania nie łączą się, dla celów podatkowych, z innymi dochodami.

Rolnik, który prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie wykraczającym poza wyłączenie z art. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, powinien spełnić szereg obowiązków administracyjnych, bowiem zyskuje status przedsiębiorcy.

Wpis do ewidencji gospodarczej dokonywany jest w urzędzie gminy, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przedsiębiorcy. Wnioski o wpis do ewidencji są powszechnie dostępne, zarówno w siedzibach urzędów gminy, jak i na ich stronach internetowych. Tego typu działalność wiąże się z obowiązkami wobec urzędu skarbowego, zakładu ubezpieczeń społecznych itd. Obowiązek taki powstaje bez względu na liczbę wynajmowanych pokoi.

W branży agroturystycznej, podobnie jak w każdej innej, panuje spora konkurencja, dlatego część takich gospodarstw wybiera specjalizację, której celem jest skuteczniejsze przyciągnięcie turystów. Jednym ze sposobów na to jest tworzenie gospodarstw ekologicznych, czyli tzw. ekoturystyka, która jest definiowana jako wypoczynek u rolnika, prowadzącego czynne gospodarstwo rolne, z zachowaniem określonych standardów, np. oferowanie ekologicznych pomieszczeń, ekologicznej żywności z certyfikatem itd.

Zasady otrzymania certyfikatu określa ustawa o rolnictwie ekologicznym. Zainteresowanie prowadzeniem takich gospodarstw jest coraz większe, obecnie jest ich kilkaset. Dodatkową zachętą są dopłaty, jakie może otrzymać z tego tytułu rolnik z Unii Europejskiej.

Wszelkie informacje na temat prowadzenia działalności agroturystycznej zainteresowane osoby mogą uzyskać w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego. Specjaliści z ODR-ów

przygotowują i opiniują rolnikom biznesplany potrzebne do uzyskania kredytów. Dysponują informacjami o regionalnych stowarzyszeniach agroturystycznych, które również udzielają szerokich informacji w tym zakresie, a oprócz porad mogą zapewnić również promocję oferty turystycznej. Stowarzyszenia te organizują dla zainteresowanych również szkolenia i kursy.

Po wejściu do Unii Europejskiej pojawiły się również możliwości otrzymania dofinansowania inwestycji rolniczych w gospodarstwa agroturystyczne z funduszy unijnych.

Podstawa prawna:

1. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz. U. Nr 173 poz.1807 z późn.zm.).
2. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 14 poz. 176 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 z późn. zm.).

Źródło:

www.podatki.pl

www.agroturystyka.pl